

כי לית ליה לרבי יוסי כדי שאילת תלמיד לרב -

When does *Rabi Yosee* not maintain that it is sufficient for a student to greet his master

Overview

The גמרא distinguishes (according to ר' יוסי) between the shorter greeting of a רב תלמיד לרב (where it is considered כדיבור דמי) and the longer greeting of a רב תלמיד (where it is לאו כדיבור דמי).¹ Our תוספות discusses the הלכה of תוכ"ד and the reason for its enactment.

תוספות asks:

תימה דרב אחא מדיפתי דאמר בפרק קמא דמכות (דף נא) ובפרק שבועת העדות (שבועות דף לב,א ושם) -
It is astounding; according to ר"א מדיפתי who maintains in the first פרק of מסכת
תוכ"ד that- פרק שבועת העדות and in מכות

תוך כדי דיבור כדי שאילת תלמיד לרב כמאן -

ר"א makes תוכ"ד is the time of a student greeting his רבי, according to whom does ר"א make this ruling -

דלרבנן² לית להו כלל כדי דיבור אפילו כדי דיבור קטן³ -

For the תוך (who argue with ר' יוסי) they disagree completely with the rule that תוך לאו כדיבור is even if it is כדי דיבור קטן, they still maintain that it is כדי דיבור דמי -

ורבי יוסי נמי כתלמיד לרב מודי דלאו כדיבור דמי⁴ -

And even ר"י admits to the רבנן that the greeting of a student to his master (which is תוכ"ד) is not כדיבור דמי.

תוספות answers:

ויש לומר דסבר לה כברייתא דמי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני⁵ (נזיר דף כא,א ושם) -
And one can say; that ר"א מדיפתי follows the ברייתא, which states, 'if one said 'I am a נזיר', and his friend heard him and said, 'and I'', the rule is that the second

¹ The greetings are; שלום עליך רבי [ומורי] and שלום עליך respectively.

² This is referring to the רבנן who argued with ר"י on the previous עמוד, and the גמרא explained that they maintain תוכ"ד (even a דיבור קטן) is לאו כדיבור דמי.

³ See footnote # 2. ר"י maintains that only a תוכ"ד is כדיבור דמי, and the רבנן argue that even תוכ"ד is לאו כדיבור דמי.

⁴ Both the רבנן and ר"י agree that תוכ"ד is לאו כדיבור דמי, so how can ר"א claim that תוכ"ד means שאילת רב? ר"א מדיפתי claims that תוכ"ד means שאילת רב, when no one supports him, neither the רבנן, nor ר"י.

⁵ The ברייתא actually states, מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ושהה כדי דבור ואמר ואני הוא אסור וחבירו מותר, meaning that if he waited כ"ד, he is not a נזיר (only the original one is the נזיר), but the inference is clear that if he said תוכ"ד, he is a נזיר. And the ברייתא concludes there, תלמיד לרב, שלום כדי שאילת רב.

person is also a נזיר provided that he said, "ואני", within כ"ד of the first one -

וכן הלכתא דתוך כדי דיבור כדיבור דמי -

And this is the ruling that תוכ"ד is like דיבור -

והכי פסקינן הלכתא בנדרים בפרק בתרא (דף פז,א) דתוך כדי דיבור כדיבור דמי -

For this is how the גמרא rules in the last פרק of נדרים that תוכ"ד is דמי
in all cases -

חוץ ממגדף ועובד עבודה זרה ומקדש ומגרש⁶ ואפילו בכדי שאילת תלמיד -

Except for one who blasphemes or worships idols, or marries or divorces⁷,
the longer כ"ד - concludes this rule applies even לרב בכדי שאילת תלמיד

כריש לקיש⁷ וכרב אחא דמכות (דף ו,א) ודשבועת העדות (שבועות דף לב,א) -

As ר"ל rules, and as ר"א rules in מכות and in שבועת העדות מסכת מכות -

וכדיבור דמי is תוכ"ד explains the reason why תוספות

ושיעור כדי שאילת שלום תלמיד לרב מפרש רבינו תם דהיינו טעמא -

And the ת"ת explained that this is the reason that we say כדיבור דמי for the duration of a student greeting his master -

דכשאדם מעיד עדות או עוסק במקח וממכר וחבירו נותן לו שלום או רבו -

For when a person is testifying or involved in commerce, and his friend or his רבי greets him -

על כרחך יש לו להשיב ולהפסיק -

He is perforce obligated to respond and to stop whatever he was doing (testifying, etc.) -
כדאמר ברכות (דף ו,ב) הנותן שלום לחבירו ואין מחזיר נקרא גזלן שנאמר⁸ גזילת העני בבתים -

As ר"א הווא said in ברכות, 'one who greets his friend and the friend does not return the greeting, the friend is called a robber, as it is written, "that which is stolen from the poor is in your houses"'

ולכך תיקנו חכמים שלא יהיה זה חשוב הפסק⁹ -

And therefore, the חכמים instituted that this interruption should not be considered a הפסק -

⁶ In these four cases (מגדף עו"ז, מקדש, ומגרש) once it was done, one cannot rescind his action even (קטן) תוכ"ד. He is respectively for the גידוף and ע"ז, similarly the woman is ומגורשת and מגורשת respectively.

⁷ This refers to ר"ל in כ"ב, נזיר.

⁸ והלא אף גזלת העשיר גזלה היא, אלא גזלת העני שאין לו כלום לגזול ממנו, who writes; ד"ה גזלת there ברכות in רש"י. ישעיה ג, יד. אלא שלא להשיב על שלומו.

⁹ If someone is in middle of testifying, but is not finished (or in middle of concluding a business deal) and he needs to interrupt to greet his רבי, if not for the ruling that כדיבור דמי תוכ"ד, he would not be able to finish or amend his testimony (and similarly to clarify his conditions for the business deal). This is not fair since he intended to say more. Therefore, the חכמים enacted this rule that if it is a short break (כדי שאילת תלמיד לרב), which is גדול (תוכ"ד גדול), he may still continue to clarify and amend his statement. See 'Thinking it over'.

וכן מוכח בנזיר¹⁰ (דף כ.ב.) דקאמר¹¹ טוב לא שבקת רווחא לתלמיד -

And so, it is evident in מסכת נזיר, where ר' יהודה נשיאה said, 'you are no longer allowing any leeway for a student' –

תוספות responds to an anticipates a difficulty:

ומיהו בפרק בתרא דנדרים (דף פז,א) אין מתיישב טעם זה לענין קריעה¹² -

However, this reasoning is not applicable regarding קריעה in the last פרק of מסכת - גזרים

דכסבור שמת וקרע ואחר כך מת -

Where he (mistakenly) **assumed that** his relative died **and he rendered** his garment, **and** the relative **died after** the קריעה, the rule is -

אם מת תוך כדי דיבור יצא ידי קריעה ואם לאו לא יצא ידי קריעה -

If he died תוכ"ד of the קריעה, **he fulfilled the קריעה** obligation and is not required to perform קריעה again, **however if** the death was **not תוכ"ד** of the קריעה, **he did not fulfil his obligation of קריעה**, and needs to perform קריעה again -

והתם מאי שייך שיעור זה ושמא לענין קריעה הקילו:

However there, how is this time limit applicable; but perhaps the חכמים were lenient regarding קריעה.

Summary

The הלכה is that תוכ"ד גדול is כדיבור דמי, to allow one to conclude his business even if he had to interrupt to greet his רבי.

Thinking it over

¹³ תוכ"ד כדיבור דמי. However, that only explains why he may continue with his testimony or business transaction, but it (seemingly) does not explain why it gives him the right to completely rescind what he said up till now?¹⁴

¹⁰ The משנה there stated that if two people heard someone accept upon himself נזירות, and they each said, 'and I' (ואני), they too are נזירים.

11 כ"ד qualified the ruling of the משנה, saying (ר' יהודה נשיאה), that they are בזירים, only if the said ואני within ר"ל of the original בזיר. And the שיעור of תוכ"ד is כדאי שאומר שלום תלמיד לרב. To this, ר"י נשיאה, replied, you are not giving enough time for the student to become a נזיר (in this case), for if the רב passes by, he must greet him, and by the time he finishes, it will already be after כ"ד. See ד"ה אמר תוס' there. We see that the שיעור of תוכ"ד is to allow one to respond and return to his previous activity (עדות or business).

¹² קריעה refers to the requirement of rendering one's garment as a sign of mourning for a relative who passed on.

¹³ See footnote # 9.

¹⁴ See אילת השחר.